

POSUZOVÁNÍ VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (EIA)

JUDr. LIBOR DVOŘÁK, Ph.D.
Ministerstvo životního prostředí
ředitel legislativního odboru
Tel.: +420 267122889
Fax: +420 267126889
Libor.Dvorak@mzp.cz

OBSAH SEMINÁŘE

- ❖ Úvod do EIA
 - ❖ Právní prameny (mezinárodní, unijní, vnitrostátní)
 - ❖ Postavení v povolovacím procesu
- ❖ Základní prvky povolovacího procesu
 - ❖ Předmět EIA
 - ❖ Zjišťovací řízení
 - ❖ Oznámení, dokumentace, posudek, VP
 - ❖ Stanovisko EIA, verifikace, ověřování
 - ❖ Prioritní dopravní záměry
 - ❖ Navazující řízení, soudní přezkum
 - ❖ Naturové hodnocení
- ❖ Připravované změny
 - ❖ Novela stavebního zákona,...
 - ❖ Transpoziční novela

PRÁVNÍ PRAMENY

❖ Mezinárodní právo

- ❖ Espoo úmluva (1991), č. 91/2001 Sb. m. s.
- ❖ Aahuská úmluva (1998), č. 124/2004 Sb. m. s.

❖ Unijní právo

- ❖ EIA směrnice (2011/92/EU) + rozsudky Soudního dvora EU
- ❖ Směrnice o stanovištích (92/43/EHS)

❖ Vnitrostátní (české) právo

- ❖ Zákon č. 100/2001 Sb.
- ❖ Zákon č. 114/1992 Sb.
- ❖ Zákon č. 183/2006 Sb.
- ❖ Zákon č. 276/2003 Sb.

EIA SMĚRNICE

- ❖ **Předmět EIA**
 - ❖ Projekty (záměry), které by mohly mít významný vliv na ŽP
- ❖ **Vztah k dalším povolovacím procesům**
 - ❖ Začlenění do stávajících *nebo* vytvoření nových, dalších procedur
 - ❖ Model spojeného řízení – závazný výstup
 - ❖ Model samostatného procesu – expertní výstup
- ❖ **EIA zásadně před vydáním povolujícího rozhodnutí**
- ❖ **Proces**
 - ❖ Screening, scoping, EIA dokumentace, konzultace, rozhodnutí
 - ❖ Přezkum rozhodnutí

REVIZE EIA SMĚRNICE

- ❖ Směrnice 2014/52/EU
 - ❖ Nová definice „environmental assessment“
 - ❖ Screening
 - ❖ Stanovené informace od oznamovatele
 - ❖ Závěr vždy odůvodněný, lhůta (90 dní)
 - ❖ EIA dokumentace
 - ❖ Vychází ze scopingu
 - ❖ Nástroje k zajištění úplnosti a kvality
 - ❖ Povolení projektu
 - ❖ Výsledky a informace musí být *patříčně* vzaty v úvahu
 - ❖ Odůvodněný závěr EIA musí být vždy aktuální
 - ❖ Informace poskytované veřejnosti
 - ❖ Sankce
 - ❖ Informace Evropské komisi
 - ❖ Každých 6 let

POVOLOVACÍ PROCES PRO ZÁMĚRY EIA

- ❖ Fáze EIA, fáze navazujících řízení
 - ❖ Samostatné, oddělené z hlediska časového i kompetenčního
- ❖ **1. Proces EIA**
 - ❖ Prameny
 - ❖ Zákon 100, správní řád
 - ❖ Postup
 - ❖ Zjišťovací řízení (screening, scoping)
 - ❖ Oznámení, dokumentace, posudek, VP
 - ❖ Stanovisko EIA
 - ❖ Odborný podklad pro navazující řízení
 - ❖ Právní forma – závazné stanovisko (ZS)

POVOLOVACÍ PROCES PRO ZÁMĚRY EIA

❖ 2. Navazující řízení

- ❖ (Správní) řízení o povolení záměru
 - ❖ Může jich být více (např. ÚŘ a SŘ)
- ❖ Prameny
 - ❖ Stavební zákon/horní zákon apod.
 - ❖ Zákon 100, správní řád
- ❖ Podklady pro rozhodnutí z hlediska EIA
 - ❖ Závazná stanoviska
 - ❖ Vždy – stanovisko EIA
 - ❖ Ne vždy
 - ❖ Stanovisko k ověření změn záměru (verifikace)
 - ❖ Ověřovací stanovisko (pro stanoviska vydaná do 31. 3. 2015)
 - ❖ Vlivy prioritního dopravního záměru

DEFINICE – (DOTČENÁ) VEŘEJNOST

❖ Veřejnost

- ❖ Každá FO i PO

❖ Dotčená veřejnost (DV)

❖ 1. Osoby dotčené ve svých právech/povinnostech

- ❖ Vlastníci, sousedi

❖ 2. Environmentální PO, nepodnikající

- ❖ Podmínka doby činnosti (3 roky)

- ❖ Podmínka podporující podpisové listiny s podpisy aspoň 200 různých osob

- ❖ K odvolání (ZZŘ, rozhodnutí), k podání oznámení o přihlášení do navazujícího řízení

- ❖ Náležitosti podporující podpisové listiny

PŘEDMĚT EIA

❖ Posuzování

❖ **Obligaturní** = vždy

- ❖ Kategorie I

- ❖ Některé podstatné změny záměrů z kategorie I

❖ **Fakultativní** = pokud se stanoví ve (screeningovém) ZŘ

- ❖ Kategorie II

- ❖ Změny záměrů z kategorie I a II

- ❖ Podlimitní záměry (pre-screening)

- ❖ Jiné stavby, činnosti, technologie (Natura)

❖ EIA se neprovádí

❖ Rozhodnutí vlády

- ❖ Obrana země, nepředvídatelné události

- ❖ Nelze u mezistátních záměrů

- ❖ Vždy informační povinnosti

❖ Upuštění od posuzování ze strany příslušného úřadu

- ❖ Nepředvídatelné události, výjimečné

(ZJEDNODUŠENÉ) OZNÁMENÍ

❖ Zjednodušené oznámení

- ❖ Pro podlimitní záměry
- ❖ Písemně nebo elektronicky (datová zpráva)
- ❖ Náležitosti – příloha č. 3a
- ❖ Sdělení, zda záměr bude předmětem ZŘ (do 15 dnů)

❖ Oznámení

- ❖ Písemně a elektronicky (CD, mail)
- ❖ Náležitosti – příloha č. 3
- ❖ Varianty nejsou povinné
- ❖ Možno předložit
 - ❖ Oznámení s náležitostmi dokumentace
 - ❖ Přímo dokumentaci
- ❖ Rozeslání
- ❖ Konzultace (20 dnů)

ZJIŠŤOVACÍ ŘÍZENÍ

❖ Cíl

- ❖ Zadání dokumentace (scoping)
- ❖ Rozhodnutí, zda EIA ano/ne (screening)

❖ Výběrová kritéria – příloha č. 2

- ❖ U screeningu vždy nutno popsat, jak byla aplikována

❖ Závěr ZŘ

- ❖ Jiný správní úkon – scoping, „pozitivní“ screening
 - ❖ Možnost navrhnout zpracování nových variant řešení
- ❖ Rozhodnutí – „negativní“ screening
 - ❖ Doručováno veřejnou vyhláškou
 - ❖ Odvolání – oznamovatel, DV
 - ❖ Žaloba
 - ❖ Samozřejmě účastníci řízení (§ 65 SŘS), dále DV
 - ❖ Plný přezkum, lhůta 90 dnů pro rozhodnutí soudu

DOKUMENTACE, POSUDEK

❖ Dokumentace

- ❖ Písemně a elektronicky (CD, mail)
- ❖ Autorizovaná osoba
- ❖ Náležitosti – příloha č. 4
 - ❖ Varianty nejsou povinné (výjimka – nelze-li vyloučit významný negativní vliv na Naturu)
- ❖ Rozeslání, doručení zpracovateli posudku
- ❖ Konzultace (30 dnů)
- ❖ Možnost vrácení k doplnění/přepracování
 - ❖ Po předložení
 - ❖ Na základě vyjádření/doporučení zpracovatele posudku

❖ Posudek

- ❖ Smlouva o dílo
- ❖ Lhůta pro zpracování

POSUDEK, VP

- ❖ Autorizovaná osoba
 - ❖ Ne zpracovatel dokumentace (ani zčásti)
- ❖ Náležitosti – příloha č. 5
 - ❖ Komplexní posouzení dokumentace, vypořádání vyjádření, návrh stanoviska
- ❖ Možnost vrácení k doplnění/přepracování
- ❖ Rozeslání
- ❖ Konzultace (30 dnů)
- ❖ **Veřejné projednání**
 - ❖ Nemusí se konat, není-li žádné nesouhlasné vyjádření k dokumentaci
 - ❖ PÚ organizuje a pořizuje zápis
 - ❖ Nové VP, přerušené VP
 - ❖ Po VP
 - ❖ Zpracovatel posudku vypořádá všechna vyjádření (k posudku, z VP), může i upravit návrh stanoviska

STANOVISKO EIA

- ❖ Forma
 - ❖ Závazné stanovisko
- ❖ Náležitosti – příloha č. 6
 - ❖ Mitigační opatření
 - ❖ Příprava, výstavba, provoz
 - ❖ Ukončení provozu, sanace/rekultivace území
 - ❖ Monitoring
 - ❖ Odůvodnění stanoviska včetně podmínek
 - ❖ Pořadí variant
 - ❖ Vypořádání vyjádření
- ❖ Platnost stanoviska
 - ❖ 5 let od vydání
- ❖ Jeden z podkladů pro vydání rozhodnutí v navazujícím řízení

NAVAZUJÍCÍ ŘÍZENÍ

- ❖ ÚR, SP (i speciální), změna stavby před dokončením
- ❖ Stanovení DP, povolení hornické činnosti/dobývání ložiska nevyhrazeného nerostu
- ❖ IP, souhlas k provozu zařízení k nakládání s odpady, povolení provozu VSZ
- ❖ Povolení některých činností podle atom. zákona (?)
- ❖ Závazná stanoviska
 - ❖ Ochrana přírody a krajiny, ochrana ZPF, voda, ovzduší
- ❖ Rozhodnutí nepovolující umístění/provedení záměru
 - ❖ Kácení dřevin, výjimky z územní a druhové ochrany

Navazující řízení – ANO

Navazující řízení – NE

ZÁVAZNÁ STANOVISKA

- ❖ Vydávají dotčené orgány (DO)
- ❖ Obsah závazný pro výrokovou část rozhodnutí
- ❖ Zamítnutí žádosti – ZS znemožňující vyhovění žádosti
- ❖ Napadení ZS
 - ❖ Vyřizuje nadřízený správní orgán
 - ❖ V rámci odvolacího řízení – potvrzení/změna
 - ❖ V přezkumném řízení – zrušení/změna nezákonného ZS, na podnět
- ❖ ZS podle stavebního zákona
 - ❖ Vázanost předchozím (Z)S
 - ❖ Pouze definované nové skutečnosti nebo větší podrobnost ÚPD/podkladů
 - ❖ Možnost DO kontrolovat dodržování podmínek (Z)S

VERIFIKACE

❖ Verifikace

- ❖ Ověření změn záměru v průběhu povolovacího procesu (stanovisko EIA – navazující řízení)
- ❖ Rovněž pro běžící řízení (k 1. 4. 2015)
- ❖ 1. Ověření záměru (*coherence check*)
 - ❖ Vždy
 - ❖ Žadatel poskytne příslušnému úřadu dokumentaci pro navazující řízení + úplný popis změn
- ❖ 2. Vydání závazného stanoviska (*coherence stamp*)
 - ❖ Nesouhlasné
 - ❖ Vždy – závažné vlivy změn záměru na ŽP => screening
 - ❖ Možno – pozdně předané podklady, neúplný popis změn
 - ❖ Vždy (souhlasné/nesouhlasné)
 - ❖ Stavební řízení
 - ❖ Řízení o změně stavby před dokončením

OVĚŘUJÍCÍ STANOVISKO

❖ „Zpětná“ verifikace

- ❖ Stanovisko EIA vydáno do 31. 3. 2015 („stará stanoviska“), povolení řízení nedokončeno
 - ❖ Pokrývá stanoviska vydaná podle 100 („stará nová“) i 244 („stará stará“)
- ❖ Závazné stanovisko
 - ❖ Souhlasné
 - ❖ Soulad s požadavky zákona (po novele)
 - ❖ Určení podmínek nutných pro zahrnutí do rozhodnutí
 - ❖ Vydáváno pouze jednou, platí pro všechna navazující řízení
 - ❖ Možno spojit s CS
 - ❖ Nesouhlasné
 - ❖ Nová EIA/screening
 - ❖ Vždy stanoviska vydaná podle 244 (výjimka – prioritní dopravní záměry)

PRIORITNÍ DOPRAVNÍ ZÁMĚRY

❖ Vymezení

- ❖ Nachází se na transevropské dopravní síti (TNT)
- ❖ Mají souhlasné stanovisko podle 244/1992
- ❖ ÚR bylo vydáno do 31. 3. 2015
- ❖ Uvedeny v nařízení vlády (celkem 9 staveb)

❖ ZS k vlivům PDZ na ŽP

- ❖ Podkladem je žádost oznamovatele s popisem aktuálního technického řešení a jeho vlivu na ŽP
- ❖ Vydává vždy MŽP
- ❖ Platnost 5 let, nelze prodloužit
- ❖ V navazujícím řízení probíhá verifikace
- ❖ Na vydání se nevztahují § 6 – 9 zákona 100 ani přechodná ustanovení k 39/2015

NAVAZUJÍCÍ ŘÍZENÍ

❖ Navazující řízení

- ❖ Rovněž pro běžící řízení

❖ Zveřejňování informací

- ❖ Oznámení o zahájení řízení, žádost + další informace
- ❖ Zpřístupnění podkladů pro vydání rozhodnutí (vyjádření, ZS)
- ❖ Předběžná informace o náležitostech žádosti
- ❖ Navazující řízení je vždy řízením s velkým počtem účastníků
- ❖ Povolující úřad bude vycházet ze všech informací z EIA

❖ Konzultace s veřejností

- ❖ Konzultativní účastenství
 - ❖ Veřejnost
 - ❖ Připomínky k záměru, vypořádání v odůvodnění

NAVAZUJÍCÍ ŘÍZENÍ

- ❖ Plnoprávné účastenství
 - ❖ Dotčená veřejnost (osoby přímo dotčené, environmentální PO), dotčená obec
 - ❖ Všechna práva účastníků řízení
 - ❖ Environmentální PO mohou podat odvolání i bez předchozí účasti v řízení
- ❖ Soudní přezkum (§ 9d)
 - ❖ Plný přezkum (hmotná i procesní zákonnost)
 - ❖ Lhůta 90 dnů pro rozhodnutí soudu o žalobě
 - ❖ Odkladný účinek žaloby/předběžné opatření
 - ❖ Soud rozhoduje i bez návrhu
 - ❖ Přizná vždy, pokud hrozí nebezpečí závažných škod na ŽP

NATUROVÉ HODNOCENÍ

- ❖ Odůvodněné stanovisko OOP
 - ❖ Významný vliv
 - ❖ Posuzování podle zákona 100 (EIA, SEA) + naturové hodnocení
 - ❖ (Významný) negativní vliv
 - ❖ Zpracování variant řešení s cílem vyloučit/zmírnit negativní vlivy
- ❖ Naturové hodnocení
 - ❖ Pouze osoby se zvláštní autorizací
- ❖ Schválení koncepce/záměru
 - ❖ Jen nebude-li významný negativní vliv
 - ❖ Negativní vliv prokázán, neexistuje varianta bez vlivu
 - ❖ Pouze varianta s nejmenším možným negativním vlivem
 - ❖ Naléhavé důvody převažujícího veřejného zájmu
 - ❖ Uložení/zajištění definovaných kompenzačních opatření (KO)
 - ❖ Rozhodnutí OOP
 - ❖ Důvodem pro přerušování příslušného řízení
 - ❖ OOP informuje MŽP, MŽP informuje Komisi

VYBRANÁ JUDIKATURA

❖ Žalobní legitimace OS/spolků

- ❖ Dříve jim soudy přiznávaly pouze námitky procesní povahy
- ❖ Již před novelou zřejmý posun
 - ❖ Občané mohou své právo realizovat prostřednictvím spolku
 - ❖ Aktivní legitimace ale předpokládá splnění určitých kritérií

❖ Letiště Vodochody

- ❖ Kasační stížnost (2015)
 - ❖ Rozhodnutí o zrušení stanoviska EIA v přezkumném řízení je soudně přezkoumatelné (2015)
- ❖ Kasační stížnost (2017)
 - ❖ Rozhodnutí o zrušení stanoviska EIA může znamenat narušení dobré víry, může tím osobě vzniknout újma
 - ❖ Je přípustné, pokud některé v době EIA ještě ne zcela konkrétně určené parametry záměru (+ jejich vlivy na ŽP) se podrobně řeší až v navazujícím řízení

NOVELA STAVEBNÍHO ZÁKONA A DALŠÍCH ZÁKONŮ

❖ EIA pro **stavební záměry**

❖ „Integrované“ řízení

- ❖ Územní řízení + EIA => územní rozhodnutí (ÚR)
- ❖ Společné územní a stavební řízení + EIA => společné povolení (SP)

❖ Investor bude mít možnost volby

❖ EIA až po zahájení řízení (paralelně)

❖ Jde o navazující řízení, není ale verifikace

❖ Součinnost stavebního úřadu (SÚ) a příslušného úřadu EIA (PÚ)

❖ Naturové záměry

- ❖ ZZŘ bude vyhodnocovat a řadit varianty

❖ Části/etapy stavebního záměru

- ❖ Dokumentace i stanovisko se vztahují k celému stavebnímu záměru

NOVELA STAVEBNÍHO ZÁKONA A DALŠÍCH ZÁKONŮ

❖ 1. ÚŘ + EIA

- ❖ Příslušnost – obecní úřady ORP

- ❖ Žádost o vydání ÚR

- ❖ Připojí se DÚR s dokumentací EIA (stanovil-li ZZŘ, je její součástí i naturové posouzení) a ZZŘ (byl-li vydán)

- ❖ SÚ zasílá ještě před zahájením řízení dokumentaci EIA příslušnému úřadu ke kontrole náležitostí

- ❖ Možnost přerušení/zastavení řízení

❖ Průběh řízení

- ❖ SÚ oznámí zahájení řízení

- ❖ PÚ zveřejní dokumentaci a doručí ji zpracovateli posudku

NOVELA STAVEBNÍHO ZÁKONA A DALŠÍCH ZÁKONŮ

❖ Konzultace

- ❖ Účastníci řízení, veřejnost (připomínky z hlediska vlivů na ŽP, dotčené orgány (ZS/vyjádření)

- ❖ Lhůta minimálně 30 dnů

❖ Veřejné ústní jednání

- ❖ Může/nemusí se konat

❖ Zpracování posudku

- ❖ SÚ předá PÚ výsledky projednání a přeruší řízení
- ❖ PÚ předá vše zpracovateli posudku

NOVELA STAVEBNÍHO ZÁKONA A DALŠÍCH ZÁKONŮ

- ❖ Doba pro zpracování posudku – 60/80 dnů
- ❖ Posudek se v této fázi nezveřejňuje
- ❖ Stanovisko EIA
 - ❖ Do 30 dnů ode dne obdržení posudku
 - ❖ Významný negativní vliv na Naturu – přerušování řízení
- ❖ Konzultace
 - ❖ Účastníci řízení (námitky), veřejnost (připomínky), dotčené orgány (dodatečná ZS)
 - ❖ Po vydání stanoviska EIA, na základě všech podkladů pro vydání ÚR
 - ❖ Lhůta minimálně 10 dnů

NOVELA STAVEBNÍHO ZÁKONA A DALŠÍCH ZÁKONŮ

❖ Vydání ÚR

- ❖ Neprodleně/60/90 dnů

- ❖ Odůvodnění

- ❖ Informace o zapracování podmínek/odůvodnění stanoviska EIA + samostatné vyhodnocení připomínek veřejnosti a účastníků

- ❖ Uložení KO podle 114 je důvodem pro odklad vykonatelnosti (až do vyjádření OOP)

❖ 2. Společné Ú a SŘ + EIA

- ❖ Příslušnost

- ❖ Stavební úřady – obecné/speciální/MPO

- ❖ Vydání SP

- ❖ 90/120 dnů

TRANSPOZIČNÍ NOVELA

❖ Důvody

- ❖ Transpozice revidované EIA směrnice (2014/52/EU)
- ❖ Další otázky – zjednodušení procesu apod.

❖ Nejdůležitější změny

- ❖ Navazující řízení (NŘ)
 - ❖ Taxativní výčet
- ❖ Podlimitní záměry
 - ❖ Výrazné zúžení okruhu – stanovení kritérií pro podlimitní záměry/změny, které budou předmětem ZŘ
- ❖ Výjimky z procesu EIA – vždy rozhodnutí vlády
 - ❖ Výhradně důvod národní obrany, *vis maior*
 - ❖ Výjimečný, krajně naléhavý případ, výrazně převažuje veřejný zájem na jeho provedení, EIA nelze provést
- ❖ Posudek
 - ❖ Odpadá samostatné vyjadřování

TRANSPOZIČNÍ NOVELA

- ❖ VP
 - ❖ Pouze, je-li nesouhlasné vyjádření veřejnosti k dokumentaci
- ❖ Doba platnosti stanoviska EIA
 - ❖ 7 let, nově se vtaňuje k době vydání rozhodnutí
 - ❖ Mechanismus prodlužování zůstává, definují se podklady pro podání žádosti o prodloužení
 - ❖ Možnost prodloužení jen pro část stanoviska
- ❖ Verifikace
 - ❖ Žádost lze podat i těsně před zahájením NŘ
 - ❖ V ZS lze vymezit podmínky již neproveditelné
- ❖ Autorizace
 - ❖ Zpřísnění podmínky u vzdělání
 - ❖ Zkouška je podmínkou i u prodloužení autorizace
 - ❖ Úprava podmínek pro odejmutí autorizace
- ❖ Kompletní revize přílohy č. 1
- ❖ Rozsah EIA, náležitosti oznámení a dokumentace
- ❖ Úpravy u SEA

DĚKUJI ZA POZORNOST!

JUDr. LIBOR DVOŘÁK, Ph.D.
Ministerstvo životního prostředí
ředitel legislativního odboru
Tel.: +420 267122889
Fax: +420 267126889
Libor.Dvorak@mzp.cz